

Pripomienky

k návrhu zákona o zhromažďovaní, uchovávaní a sprístupňovaní informácií o životnom prostredí
(materiál č. 981/2003-3)

Všetky pripomienky považujeme za **zásadné**.

*****

A)

Všeobecná pripomienka k § 9 až § 21 návrhu zákona:

Túto pripomienku považujeme za **zásadnú**.

Dôrazne nesúhlasíme so zakotvením osobitnej úpravy sprístupňovania informácií o životnom prostredí na žiadosť, ktorá je úplne odlišná od procesu upraveného všeobecným predpisom o slobode informácií (zákonom č. 211/2000 Z.z.), a to z nasledovných dôvodov:

1.

Zmyslom uznesenia vlády č. 1061 zo 7. novembra 2001 bolo, aby Ministerstvo životného prostredia pripravilo zákon, ktorý by napomohol tomu, aby Slovenská republika spĺňala štandardy ustanovené Aarhuským dohovorom pre „získavanie, spracúvanie, uchovávanie, aktualizáciu, prenos a poskytovanie informácií o životnom prostredí“.

Preto v bode B.2 tohto uznesenia vláda uložila ministrovi životného prostredia pripraviť „návrh zákona o získavaní, spracúvaní, uchovávaní, aktualizácii, prenose a poskytovaní informácií o životnom prostredí“.

Vláda v ďalšom uznesení č. 637 z 9. júla 2003 uložila v bode B.4 ministrovi životného prostredia „pripraviť a predložiť na rokovanie vlády návrh zákona o zhromažďovaní, spracúvaní, uchovávaní, aktualizácii a poskytovaní informácií o životnom prostredí“.

„Poskytovanie informácií“ je všeobecný pojem, ktorý môže zahŕňať rôzne spôsoby poskytovania informácií – zverejnenie informácie, iná forma aktívneho šírenia prípadne poskytovanie informácií na žiadosť.

Je odôvodnený záver, že uznesenie vlády neukladá ministerstvu úlohu pripraviť zákon upravujúci sprístupňovanie informácií na žiadosť, ktorý by vyňal informácie o životnom prostredí spod pôsobnosti existujúceho všeobecného zákona o slobode informácií. Poskytovanie informácií na žiadosť je už v právnom poriadku jednotne upravené v zákone č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a nie je dôvod túto problematiku upravovať duplicitne.

Zmyslom uznesenia vlády v žiadnom prípade nebolo, aby bola právna úprava sprístupňovania informácií prostredníctvom žiadostí nezmyselne a neúčelne roztrieštená. **Účelom uznesenia**

vlády bolo upraviť tie formy nakladania s informáciami o životnom prostredí, ktoré v našom právnom poriadku ešte nie sú upravené – t.j. zhromažďovanie a uchovávanie informácií o životnom prostredí (napr. národný register znečisťovania) a aktívne šírenie informácií o životnom prostredí (zverejňovanie).

2.

Nesystémovosť a kontraproduktívnosť navrhovanej právnej úpravy:

§ 9 až § 20 navrhovanej právnej úpravy predstavuje nesystémový prvok v už existujúcej právnej úprave sprístupňovania informácií na žiadosť. Ide totiž o **duplicitnú právnu úpravu**, ktorá je navyše v mnohých prvkoch **nekompatibilná s terajším právnym stavom**, ktorý umožňuje aj sprístupňovanie informácií týkajúcich sa aj oblasti životného prostredia prostredníctvom žiadosti.

Navrhovaná úprava toto sprístupňovanie navyše upravuje odlišným spôsobom, ktorý neodôvodnene vyčleňuje istý druh informácií do osobitného režimu, ktorý je v porovnaní s aktuálnou právnou úpravou **podstatne reštriktívnejší**.

Zásadný rozdiel v procesnej stránke sprístupňovania informácií na žiadosť vyvoláva mnoho otázok o zmysluplnosti existencie osobitného procesu.

V dôvodovej správe sa vôbec bližšie **nezdôvodňuje potreba zakotviť osobitný proces** pre sprístupňovanie informácií o životnom prostredí na žiadosť (odlišný od procesu upraveného všeobecným predpisom o slobode informácií).

Pre takéto roztrieštenie procesu sprístupňovania informácií na žiadosť nie je žiaden relevantný dôvod. Som presvedčený, že **neboli dostatočne zvážené dôsledky**, aké by dvojkolajná úprava procesu priniesla pre povinné osoby, orgány verejnej správy a pre žiadateľov o informácie. Dôvodová správa vôbec sa vôbec nevyrovnáva s **mnohými aplikačnými problémami**, ktoré by uplatňovanie dvoch odlišných úprav procesu v praxi prinášalo.

V tejto súvislosti tiež pripomíname, že paralelná zákonná úprava všeobecného práva na informácie a špeciálneho práva na environmentálne informácie existuje podľa dostupných zdrojov iba v Českej republike a Nórsku.¹

Neefektívnosť, komplikovanosť a kontraproduktívnosť modelu dvoch odlišných úprav procesu sprístupňovania informácií na žiadosť (iný proces sprístupňovania informácií o životnom prostredí a iný proces sprístupňovania ostatných informácií) plne potvrdzujú mnohé skúsenosti z Českej republiky a právne názory expertov venujúcich sa tejto problematike (viď napr. JUDr. Stanislav Pazderka: *Dva zákony o informáciách*. In: *Právni rozhledy* č. 10/1999. Praha, BECK, 1999.).²

Pre zamestnancov verejnej správy resp. pre povinné osoby aj pre žiadateľov o informácie je **omnoho jednoduchšie**, ak bude proces sprístupňovania informácií na žiadosť upravený

¹ Viď napr. všeobecná časť *Dôvodovej správy k návrhu zákona o slobodnom prístupe k informáciám* (publ. pod č. 211/1000 Z. z.).

² Problém, ktorý z právnych predpisov v praxi aplikovať, vzniká v ČR napr. v súvislosti so žiadosťami o zmluvy o odvoze komunálneho odpadu, ďalej v súvislosti s plánom kontrol inšpekcie životného prostredia, pri žiadaní informácií týkajúcich sa štátneho stavebného dohľadu a pod.

jediným predpisom a ak sa bude pri vybavovaní všetkých žiadostí o informácie postupovať **podľa jednotného procesu**.

Dve rôzne úpravy procesu sprístupňovania informácií na žiadosť budú spôsobovať zmätok a nejasnosti pri aplikácii zákona tak pre tzv. povinné osoby a orgány verejnej správy, ako aj pre žiadateľov o informácie.

*****

Po prijatí navrhutej koncepcie by sa všetky požadované informácie v budúcnosti podriaďovali **dvom úplne odlišným režimom**. V prípade, ak budú požadované informácie zaraditeľné pod definíciu „informácia o životnom prostredí“ v § 2 ods. 1 písm. a), bude musieť byť žiadosť posúdená a vybavená podľa nového zákona o **zhromažďovaní, uchovávaní a sprístupňovaní informácií o životnom prostredí (ďalej len „ZUSIŽP“)**. Ak však povinná osoba príde k záveru, že požadovaná informácia nespadá pod definíciu „informácia o životnom prostredí“, žiadosť bude musieť vybaviť **podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobode informácií**.

Z uvedeného logicky vyplýva, že **každá** povinná osoba sa bude musieť hneď po obdržaní žiadosti o informácie automaticky **zaoberať posudzovaním**, či požadovaná informácia spadá do definície „informácia o životnom prostredí“ podľa zákona ZUSIŽP, alebo nie. Toto posúdenie bude totiž nevyhnutným, predpokladom na určenie režimu (procesu), v ktorom sa bude žiadosť o informácie vybavovať.

Len podotýkam, že táto povinnosť môže povinné osoby značne zaťažovať, najmä v prípadoch, keď povinné osoby nebudú vedieť informáciu kvalifikovať a budú musieť podať podnet na ministerstvo na zaujatie stanoviska. V prípade nesprávneho kvalifikovania informácie zasa riskujú porušenie zákona a s tým súvisiace dôsledky (súdny spor o preskúmanie nezákonného postupu a pod.).

Pri aplikácii dvoch odlišných procesov sprístupňovania informácií budú zákonite vznikať **nasledovné situácie:**

a)

Žiadateľ bude požadovať informácie (napr. súbor určitých informácií), ktoré sú informáciami o životnom prostredí len sčasti. Ďalšia časť tej istej žiadosti sa bude týkať iných informácií (nie informácií o životnom prostredí).

V tomto momente nastane pre povinnú osobu povinnosť vybaviť časť žiadosti v režime zákona ZUSIŽP a časť žiadosti v režime zákona č. 211/2000 Z.z. o slobode informácií. Podľa zákona 211/2000 Z.z. je lehota na vybavenie žiadosti 10 dní, podľa zákona ZUSIŽP je lehota 30 dní. Ak ide o informáciu, ktorá už bola zverejnená, lehota na oznámenie tejto skutočnosti žiadateľovi je podľa jedného zákona 7 dní (ZUSIŽP), podľa druhého 5 dní (211/2000 Z.z.). Pri neprístupnení informácií v režime zákona č. 211/2000 Z.z. by musela povinná osoba vydať rozhodnutie v správnom konaní, avšak zároveň by podľa § 17 ods. 1 zákona ZUSIŽP musela zaslať žiadateľovi aj písomné oznámenie o nevyhovení druhej časti žiadosti s uvedením dôvodov a poučením o ďalšom postupe. Logicky by teda nastala situácia, že **o jednej žiadosti sa budú viesť dve konania v dvoch odlišných režimoch, s odlišnými lehotami, postupom a zároveň aj s čiastočne inými dôvodmi, pre ktoré možno právo na informácie obmedziť**.

Tento stav by viedol k **neúnosnému, nerozumnému a zbytočnému zaťaženiu povinných osôb** a vyžadoval by zbytočne **vysoké náklady na konanie**.

b)

Charakter informácie bude sporný a nebude ho možné určiť bez skutočnej znalosti obsahu informácie.

Táto situácia nastane, keď žiadosť smeruje k získaniu informácií, u ktorých nie je možné v okamihu, keď povinná osoba žiadosť obdrží, zistiť, či ide o žiadosť podľa všeobecného predpisu (211/2000 Z.z.) alebo podľa zákona ZUSIŽP. Žiadateľ sa napr. môže zaujímať o technológiu, ktorej dopad na životné prostredie je sporný. **Až samotným preskúmaním dokumentácie alebo spisu, v ktorom sa informácia nachádza, resp. až po prípadnom skončení správneho konania vo veci, bude možné zistiť povahu informácie.** Dôsledkom môže byť skrátenie lehoty (času pre povinnú osobu) pre samotné vybavovanie žiadosti resp. aj prekročenie zákonnej lehoty, ak sa zistí, že žiadosť sa má vybavovať podľa zákona ustanovujúceho kratšiu lehotu.

c)

Charakter informácií sa v priebehu času zmení. Informácia, ktorá mala na začiatku charakter informácie o životnom prostredí, túto vlastnosť stratí resp. naopak.

Definícia informácie o životnom prostredí podľa § 2 ods. 1 písm. a) bod. 3 zákona ZUSIŽP zahŕňa aj informácie o činnostiach a opatreniach, ktoré môžu ovplyvniť zložky životného prostredia. Často môže nastať situácia, že činnosť alebo stavba, ktorá najprv nemala na životné prostredie žiadny vplyv, začne na životné prostredie vplývať resp. naopak (vplývať prestane). Logicky, **ak vplyv činnosti na životné prostredie neexistuje, poskytovali by sa informácie o tejto činnosti podľa zákona č. 211/2000 Z.z., avšak, ak by činnosť za životné prostredie začala pôsobiť, poskytovanie informácií o činnosti by sa muselo presunúť do režimu zákona ZUSIŽP.**

d)

Žiadateľ o informácie sa domnieva, že ide o informáciu o životnom prostredí podľa zákona ZUSIŽP, povinná osoba ju však považuje za informáciu podľa zákona č. 211/2000 Z.z. resp. naopak.

Nesprávne určenie zákonného režimu, podľa ktorého sa žiadosť bude vybavovať, by často mala **nezvratné negatívne následky aj pre žiadateľa** o informácie a viedlo by k zmareniu jeho snahy získať informácie. Žiadateľ by napríklad podal žiadosť o informácie, o ktorých je pevne presvedčený, že ide o informácie o životnom prostredí a že sa na ne vzťahuje zákon ZUSIŽP (s lehotou 30 dní na vybavenie žiadosti). Povinný subjekt mu však na žiadosť vôbec neodpovie. Po uplynutí 30 dní žiadateľ podá návrh na začatie konania o sprístupnení informácie podľa § 17 ods. 3 zákona ZUSIŽP. Avšak tu sa môže stať, že povinná osoba mu oznámi, že žiadosť považovala za podanie v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. (a že nešlo o informáciu o životnom prostredí). Na trinásty deň po podaní žiadosti teda už vznikla v zmysle zákona 211/2000 Z.z. fikcia negatívneho rozhodnutia s lehotou na podanie odvolania 15 dní a na 30 deň, keď žiadateľ podal „návrh“, bola už lehota na podanie odvolania podľa zákona 211/2000 Z.z. zmeškaná.

Tak by prišlo k zmareniu snahy žiadateľa získať informácie, na ktoré má právo.

*****

Z uvedeného možno uzavrieť, že vybavovanie žiadostí o informácie v dvoch odlišných režimoch bude viesť ku zmätku a nejasnostiam pri aplikácii zákonov a ku zvýšeným nákladom ako pre povinné osoby, tak i pre žiadateľov.

3.

Nie je vôbec odôvodnený návrat k modelu procesu sprístupňovania informácií na žiadosť, ktorý bol obsiahnutý v zrušenom zákone č. 171/1998 Z.z. o prístupe k informáciám o životnom prostredí. Súčasná úprava procesu sprístupňovania informácií je pružná a možno konštatovať, že sa v aplikačnej praxi osvedčila, pričom sa v budúcnosti nevylučuje určitá modifikácia tohto procesu podľa prípadných oprávnených požiadaviek praxe. Navrhované ustanovenia § 9 až § 18 návrhu zákona sa však k tomuto starému modelu vracajú.

Tento model je oproti súčasne platnej úprave procesu v zákone č. 211/2000 Z.z. značne **reštriktívny** a poskytuje väčší priestor pre svojvôľu a subjektivismus orgánov verejnej správy. Aj na základe skúseností s uplatňovaním zrušeného zákona č. 171/1998 Z.z. o prístupe k informáciám o životnom prostredí možno jednoznačne konštatovať, že tento zákon v praxi nezaručoval právo na včasné a úplné informácie o životnom prostredí a jeho **procesné ustanovenia umožňovali zabrániť rýchlemu a efektívnemu prístupu žiadateľov k informáciám o životnom prostredí.**

Reštriktívnejšia a odlišná úprava procesu sprístupňovania informácií o životnom prostredí na žiadosť **oproti procesu sprístupňovania iných informácií** nie je v žiadnom prípade odôvodnená.

Bolo by paradoxné, keby všetky iné informácie boli verejnosti sprístupňované na základe pružného a rýchleho procesu podľa všeobecného predpisu o slobode informácií (zákon č. 211/2000 Z.z.), kdežto k mimoriadne dôležitým informáciám o životnom prostredí by sa mohla verejnosť dostať až v trojnásobne dlhších lehotách a na základe procesu, ktorý vytvára oveľa väčší priestor svojvôli a subjektivismu a poskytuje oveľa viac možností pre nesprístupnenie informácií.

Reštriktívnosť úpravy práva na prístup k tak dôležitým informáciám, akými sú informácie o životnom prostredí, v porovnaní s úpravou práva na iné informácie, nie je ani v súlade so zásadou zakotvenou v čl. 13 Ústavy SR, podľa ktorej „*Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel.*“

4.

Podľa bodu 24 úvodnej časti Smernice 2000/4/ES „*Ustanovenia tejto smernice neovplyvnia právo členského štátu na zachovanie alebo zavedenie opatrení zabezpečujúcich širší prístup k informáciám, než vyžaduje táto smernica.*“

Podľa čl. 3 ods. 5 Aarhuského dohovoru „*Ustanovenia tohto dohovoru neovplyvňujú právo Strany mať alebo zaviesť opatrenia **umožňujúce širší prístup k informáciám**, výraznejšiu účasť verejnosti v rozhodovacom procese a širší prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, ako je to požadované týmto dohovorom.*“

Podľa čl. 3 ods. 6 Aarhuského dohovoru „*Tento dohovor **nepožaduje zrušenie existujúcich práv na prístup k informáciám**, účasť verejnosti na rozhodovacom procese a prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia.*“

Z citovaných ustanovení Smernice 2000/4/ES a Aarhuského dohovoru jednoznačne vyplýva, že v nich obsiahnutá úprava práva na informácie o životnom prostredí vrátane úpravy procesu sprístupňovania týchto informácií predstavujú **len minimálny štandard**, ktorý by mali spĺňať všetky členské štáty EU.

Účelom prijatej smernice 2000/4/ES alebo Aarhuského dohovoru v žiadnom prípade **nie je obmedzovať už existujúcu úroveň práva na informácie**. Účelom smernice i dohovoru je skôr pozdvihnúť úroveň práva na informácie na určitý štandard v krajinách, ktoré túto minimálnu úroveň ešte nedosahujú. Samotný Aarhuský dohovor výslovne ustanovuje, že nepožaduje zrušenie existujúcich práv na prístup k informáciám.

Navrhovaná nová úprava procesu sprístupňovania informácií o životnom prostredí na žiadosť však v súčasnosti **existujúce právo na včasné a úplné informácie o životnom prostredí** (čl. 45 Ústavy SR) **oslabuje** tým, že zavádza **v porovnaní so súčasne existujúcim procesom** reštriktívnejší, menej efektívnejší a pomalší proces sprístupňovania informácií. Tým sa paradoxne používa Aarhuský dohovor a smernica 2000/4/ES nie na posilnenie práva na informácie o životnom prostredí, ale na jeho oslabenie a obmedzenie.

Navrhované **ustanovenia § 9 až § 20** je teda **v rozpore so samotným účelom smernice 2000/4/ES i Aarhuského dohovoru**.

Príklad oslabenia práva na informácie o životnom prostredí:

Podľa súčasne platného stavu musí byť žiadosť o informácie o ŽP vybavená v maximálnej lehote 20 dní (zákon č. 211/2000 Z.z. myslí v § 17 ods. 2 na všetky odôvodnené prípady, keď je potrebné lehotu predĺžiť). Po uplynutí maximálnej lehoty 20 dní sa môže žiadateľ v prípade nesprístupnenia informácie domáhať nápravy (preskúmania nesprístupnenia nadriadeným orgánom).

Podľa navrhovaného právneho stavu však bude možné žiadosť o informácie o ŽP vybaviť aj na 60 deň po jej podaní a domáhať sa preskúmania zamietavého rozhodnutia sa bude môcť žiadateľ domáhať až po uplynutí 7 dňa po podaní „návrhu“ na začatie konania – t.j. minimálne po uplynutí 67 dní od podania žiadosti o informáciu.

Zo súčasných skúseností je známe, že povinné osoby v prípade pre nich „citlivých“ informácií využívajú maximálne lehoty a pokúšajú sa sprístupnenie informácie čo najviac oddialiť (s použitím všetkých prostriedkov vrátane úmyselnej nečinnosti a následného vyvolania súdneho sporu o preskúmanie iba formálne vadného fiktívneho rozhodnutia). V prípade zakotvenia novej právnej úpravy sa sprístupnenie požadovanej informácie môže oddialiť v niektorých prípadoch aj o niekoľko mesiacov.

*Naproti tomu, súčasná úprava dĺžky lehôt rešpektuje nielen minimálny štandard upravený v Smernici 2000/4/ES a Aarhuskom dohovore, ale zohľadňuje i ústavnú dikciu práva na „včasné“ informácie o životnom prostredí a požiadavku **Odporúčania Rady Európy Rec(2002)2 z 21.2.2002** o prístupe k verejným informáciám, ktoré v čl. 6 ods. 3 ustanovuje, že žiadosť o informácie musí byť vybavená „urýchlene“ („promptly“).*

*****

Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností možno konštatovať, že roztrieštenie jednotnej úpravy sprístupňovania informácií a zavedenie dvojkolajnosti pri sprístupňovaní informácií na žiadosť bude kontraproduktívne a bude viesť k ťažkostiam pri aplikácii a k výraznému oslabeniu a obmedzeniu práva na informácie o životnom prostredí v porovnaní so súčasne platným stavom.

*****

5.

a)

Časť zákona upravujúca sprístupňovanie informácií na žiadosť vznikla **mechanickým prebratím pojmov zo smernice EU**, bez ich prispôsobenia ustálenej právnej terminológii. Z tohto dôvodu návrh zákona obsahuje veľa vágnych, nejasných a nezrozumiteľných pojmov, ktorých význam v prostredí slovenského právneho poriadku nie je jasný.

b)

Časť zákona o sprístupňovaní informácií na žiadosť určuje **trojnásobne dlhšie lehoty na sprístupnenie informácie** oproti zákonu č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.

- podľa zákona č. 211/2000 Z.z. možno lehotu na vybavenie žiadosti predĺžiť v presne stanovených prípadoch na **20 dní**,
- podľa pripravovaného zákona žiadosť o informáciu, ktorú pracovník úradu posúdi ako „zložitú“ alebo „rozsiahlu“, bude môcť vybaviť až v lehote **60 dní**.

Možnosť predĺženia lehoty až na 60 dní po subjektívnom posúdení žiadosti ako „zložitej“ alebo „rozsiahlej“ zo strany pracovníka úradu otvára veľký priestor pre svojvôľu a umožní výrazné spomalenie zverejnenia informácií, ktoré sú pre verejnosť veľmi dôležité (napr. informácie o územných a stavebných konaniach) a zároveň ich zverejnenie je pre úrad „citlivé“ alebo „neželané“.

c)

Povinné osoby budú mať oproti súčasne platnému zákonu č. 211/2000 Z.z. **oveľa väčšie možnosti na nesprístupnenie informácií**.

Podľa pripravovaného zákona bude môcť žiadosť o informáciu povinná osoba zamietnuť napr. v nasledujúcich prípadoch:

- *pracovník povinnej osoby posúdi, že žiadosť je "zjavne nerozumná" alebo predstavuje „zjavné zneužitie práva“*

- *žiadosť sa týka materiálu "v procese spracúvania", „nedokončených dokumentov či údajov“ alebo "vnútornej komunikácie úradu"*

- *pracovník povinnej osoby posúdi, že sprístupnenie informácie by sa "mohlo negatívne dotknúť verejnej bezpečnosti alebo verejného poriadku"*

Neurčité a vágne formulácie otvárajú obrovský priestor pre svojvôľu, subjektivismus pracovníkov úradov a iných povinných osôb a umožňujú rôzne výklady. Prijatím navrhovaných formulácií by sa znemožnil prístup k množstvu dôležitých informácií týkajúcich sa činnosti úradov, ktoré sú podľa súčasného zákona č. 211/2000 Z.z. verejnosti prístupné. Ustanovenia sú v rozpore s princípom právnej istoty. Informácie, ktoré je potrebné chrániť z dôvodu ochrany verejného poriadku, verejnej bezpečnosti a vnútorného chodu úradov sú už chránené na základe zákona č. 241/2001 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností.

*****

Ustanovenia pripravovaného zákona umožnia svojvôľu pracovníkov úradov a iných povinných osôb a posilnia možnosť subjektivismu pri rozhodovaní o tom, ktoré informácie sa verejnosti poskytnú a ktoré nie. Pripravený zákon **je v príkrom rozpore s Národným programom boja proti korupcii**, ktorý priamo ustanovuje, že je potrebné eliminovať možnosť subjektivismu v právnych predpisoch a s potrebou transparentnosti činnosti štátnych a samosprávnych orgánov. Druhá časť navrhovaného zákona umožní oveľa ľahšie **bujenie korupčných praktík** pri významných činnostiach, ktoré ovplyvňujú alebo budú môcť ovplyvniť životné prostredie (napr. veľkých investičných výstavbách, územných a stavebných konaniach, územnom plánovaní a pod.).

Najmä po prechode mnohých kompetencií na samosprávy (napr. v územnom, stavebnom a vyvlastňovacom konaní) bude veľmi dôležité zabezpečiť efektívnu a rýchlu kontrolu zákonnosti vykonávania týchto právomocí. Zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a pomerne rýchly a pružný proces vybavovania žiadostí v ňom zakotvený je jedným z účinných prostriedkov kontroly zákonnosti zo strany verejnosti. Avšak navrhovaná možnosť predĺženia lehoty až na 60 dní spolu so zakotvením veľmi širokých možností odmietnuť sprístupnenie informácie **znemožní efektívnu kontrolu samospráv** pri územných a stavebných konaniach a tiež v ďalších prípadoch, kedy obce rozhodujú resp. vykonávajú činnosť a táto činnosť ovplyvňuje alebo môže ovplyvniť životné prostredie (napr. územné plánovanie a pod.).

Keďže podľa navrhovaného zákona „*informácia o životnom prostredí*“ je aj „*informácia o činnostiach a opatreniach, vrátane administratívnych opatrení, predpisoch, politikách, plánoch, programoch a dohodách vo veciach životného prostredia, ktoré ovplyvňujú alebo môžu ovplyvniť*“ zložky alebo faktory životného prostredia, objem informácií, ktoré budú vyňaté spod pôsobnosti zákona č. 211/2000 Z.z. a budú podriadené navrhovanému zákonu, bude obrovský.

Prijatie časti navrhovaného zákona o sprístupňovaní informácií na žiadosť **výrazne spomalí a dokonca v mnohých prípadoch úplne znemožní prístup** k veľkému množstvu veľmi dôležitých informácií.

Návrh:

Na základe uvedených skutočností žiadame ustanovenia § 9 až § 20 návrhu zákona upravujúce sprístupňovanie informácií na žiadosť **vypustiť**.

Keďže časť obsahu smernice 2000/4/ES (sprístupňovanie informácií na žiadosť) je naplnená už existujúcou právnou úpravou, navrhujeme prepracovať predložený návrh tak, aby upravoval iba zhromažďovanie, uchovávanie a aktívne šírenie informácií, bez špeciálnej úpravy sprístupňovania informácií na žiadosť. To odôvodňuje aj následnú zmenu názvu zákona na Zákon o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií i životnom prostredí.

*****

B)

Pripomienky k časti návrhu zákona upravujúceho zhromažďovanie, uchovávanie a šírenie informácií o životnom prostredí (k § 1 až § 8)

Všetky pripomienky považujeme za **zásadné**.

1.

k § 2 ods. 1 písm. a)

Formulácia „inej materiálnej forme“ je v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice EÚ, ktorá pokrýva aj „ľubovoľne inú formu“

Definícia „informácie“ je širšie formulovaná aj v zákone č. 241/2001 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností.

Návrh:

Navrhujeme zosúladiť formuláciu so smernicou EÚ resp. definíciou informácie obsiahnutej v zákone č. 241/2001 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností.

2.

k § 3 ods. 1 písm. a)

Pojem „regionálne a miestne orgány verejnej správy“ sa v slovenskom právnom poriadku nepoužíva.

Návrh:

Navrhujeme zosúladiť formuláciu so slovenskou právnou terminológiou.

3.

k § 3 ods. 1 písm. b)

Pojem „verejné administratívne funkcie“ nie je jasný.

Návrh:

Navrhujeme nahradiť pojmom, ktorého význam je jasný resp. pojem zdefinovať.

4.

k § 8 ods. 1

Nie je jasné, ktorú konkrétnu formu má na mysli formulácia „v tejto forme“.

Nie je jasné, či ide o formu určenú v § 7 ods. 2 písm. a) (t.j. zverejňovanie a iné spôsoby šírenia informácií – napr. prostredníctvom miestnych, regionálnych alebo celoštátnych oznamovacích prostriedkov, odborných podujatí, priameho oslovenia, informácia publikovaná v tlači alebo vydaná na inom hmotnom nosiči dát umožňujúcom zápis a uchovanie informácie, alebo vystavená na úradnej tabuli s možnosťou voľného prístupu), alebo ide o formu verejných telekomunikačných sietí, najmä internetu. Keďže slovo „najmä“ má len funkciu demonštratívneho výpočtu, **z ustanovenia vyplýva, že informácie v § 8 nemusia byť dostupné výlučne na internete**, ale môžu byť dostupné aj pomocou iných spôsobov zverejňovania a šírenia.

Návrh:

Navrhujeme v ods. 1 druhej vete nahradiť slová „v tejto forme“ slovami „prostredníctvom siete internetu“.

5.

k § 8 ods. 5

Formulácia „v súlade s osobitnými predpismi“ obsiahnutá v § 8 ods. 5 je totožná s formuláciou „podľa osobitných predpisov“. To však znamená, že šíriť informácie v prípade bezprostredného ohrozenia zdravia ľudí alebo životného prostredia možno len vtedy, keď to povinným osobám výslovne ukladajú osobitné predpisy.

Z uvedeného vyplýva, že z ustanovenia § 8 ods. 5 nevyplývajú povinným osobám žiadne nové povinnosti, pretože ustanovenie len sumarizuje a pripomína, že v prípade bezprostredného ohrozenia zdravia ľudí alebo životného prostredia majú povinné osoby postupovať podľa osobitných predpisov – t.j. odkazuje na tieto osobitné predpisy. Navrhované znenie ustanovenia preto nepredstavuje prínos.

Návrh:

Navrhujeme preformulovať ustanovenie § 8 ods. 5 v tom zmysle, aby jeho obsahom bol prínos – t.j. rozšírenie povinnosti šíriť informácie v prípade bezprostredného ohrozenia zdravia ľudí alebo životného prostredia oproti súčasne existujúcim právnym predpisom

6.

K § 22 ods. 2

Vzhľadom na dlhodobú absenciu a zároveň dôležitosť osobitného verejne prístupného zoznamu definovaného v § 4 ods. 3 návrhu zákona, a tiež v súlade s novo navrhovaným znením, navrhujeme skrátiť lehotu na vytvorenie zoznamu ustanovenú § 22 ods. 2 návrhu zákona z dvoch rokov od účinnosti návrhu zákona na **18 mesiacov**.

7.

K § 5 ods. 6

V § 5 ods. 6 druhá veta sa navrhuje zmeniť lehotu na sprístupnenie informácií o životnom prostredí z národného registra znečistenia na žiadosť z jedného mesiaca na štandardných **desať dní** stanovených všeobecným predpisom o slobode informácií.³

8.

K § 6 ods. 4

Navrhuje sa, aby prvým nahlasovacím rokom údajov do národného registra znečisťovania (§ 6 ods. 4 druhá veta) bol vzhľadom na veľkú potrebu čo najskoršieho vytvorenia registra **rok 2006 a nie až rok 2007**.

9.

§ 6 ods. 9

Navrhuje sa nové znenie § 6 ods. 9 prvá veta návrhu zákona, ktoré znie: „Údaje získané z hlásení podľa odseku 3 a z činnosti podľa odseku 8 musia byť zapracované do národného registra znečisťovania najneskôr do **12 mesiacov** od skončenia prvého nahlasovacieho roka a potom najneskôr do **9 mesiacov** od skončenia každého ďalšieho nahlasovacieho roka.“.

10.

K § 6 ods. 9

V záujme zabezpečenia efektívnejšej kontroly sa navrhuje, aby povinnosť prevádzkovateľa uchovávať hlásenia a evidenciu podľa § 6 ods. 3 až 6 návrhu zákona stanovená v § 6 ods. 9 druhá veta návrhu zákona **trvala desať rokov**, a nie len päť rokov po príslušnom nahlasovacom roku (§ 6 ods. 7 *in fine*).

11.

K § 20 ods. 1 a 3

Vzhľadom na veľký význam dodržiavania povinností uložených zákonom a na rozšírenú prax, kedy sú často ukladané pokuty na dolnej hranici stanoveného intervalu sa navrhuje, aby za porušenie povinnosti viesť evidenciu, zhromažďovať alebo uchovávať príslušné údaje v súlade s § 6 ods. 6 a 7 návrhu zákona a nahlásiť príslušné údaje v súlade s § 6 ods. 3, 4, 5 a 8 návrhu zákona (§ 20 ods. 1 návrhu zákona), mohla Slovenská inšpekcia životného prostredia (SIŽP) uložiť prevádzkovateľovi pokutu **do 500 000 Sk**, a nielen do 250 000 Sk. Zároveň sa navrhuje, aby v prípade nevykonania opatrení uložených prevádzkovateľovi zo strany SIŽP na nápravu následkov protiprávneho konania, za ktoré bola pokuta uložená (§ 20 ods. 3 návrhu zákona), bola možnosť uloženia ďalšej pokuty rozšírená až **do 1 000 000 Sk**, a nielen do 500 000 Sk. Lehota, v rámci ktorej možno uložiť pokutu podľa odseku 3 (§ 20

³ Porov. aj napr. § 17 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobode informácií.

ods. 4 návrhu zákona), sa zároveň predlžuje z jedného roka na dva roky odo dňa, kedy sa mala povinnosť uložená v rozhodnutí podľa odseku 3 splniť.

12.

k § 22 ods. 1

Navrhuje sa, aby povinnosť povinných osôb podľa § 3 prehodnotiť a podľa potreby upraviť svoj systém zhromažďovania a uchovávania informácií o životnom prostredí tak, aby spĺňal podmienky podľa § 4 (§ 22 ods. 2 návrhu zákona) a zároveň aj povinnosť vybraných povinných osôb podľa § 3 prehodnotiť a podľa potreby upraviť všeobecne záväzné právne predpisy týkajúce sa takéhoto zhromažďovania a uchovávania (§ 22 ods. 1 návrhu zákona), bola do jedného roka odo dňa účinnosti tohto zákona, a nie až do dvoch rokov.

V Bratislave, 31.7.2003